

Sektionen för infrastruktur och fastigheter
Sara Rhudin

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Intelligenta transportsystem – genomförande av ändringsdirektiv

Sammanfattning

- SKR menar att en god samverkan krävs för att bygga upp kompetens för att bedöma och hantera konsekvenser för kommuner och regioner.
- SKR vill framhålla betydelsen av Trafikverkets och Transportstyrelsens överenskommelse om att skapa förutsättningar för maskinläsbara trafikregler och vill trycka på vikten av att myndigheterna fortsatt får de resurser som krävs för genomförandet.
- SKR håller med om att det i flera avseenden finns frågor som behöver utredas vidare till exempel när det gäller reglering av krav och systemstöd.
- SKR vill framhålla att det är viktigt att Trafikverkets och Transportstyrelsens roller och mandat renodlas.
- SKR anser att staten behöver ta ett övergripande ansvar för kostnader och genomförande av digitaliseringen av transportsystemet, och Trafikverket behöver ges ett tydligt mandat att leda arbetet.

Sveriges Kommuner och Regioners synpunkter

Osäkra konsekvenser kräver samverkan

En avgörande skillnad i det reviderade direktivet är att data ska tillhandahållas i digitala maskinläsbara format, förutsatt att det finns underliggande information. Kommuner och regioner berörs framför allt när gäller tillgång till data som förtecknas i direktivets bilaga III. Dessa data är trafikregler, vägnätets skick, säkra och skyddade parkeringsplatser, trafiksäkerhetsrelaterade händelser och förhållanden samt data för multimodala reseinformationstjänster. I promemorian konstateras att konsekvenser för kommuner och regioner är osäkra, men att där kommunala vägar ingår i det prioriterade vägnätet kan det bli aktuellt med krav på de kommuner som berörs för att kunna säkerställa att tillgång till data finns. Detta bedöms få konsekvenser framför allt i kommuner där digitaliseringsgraden är låg, men det är också beroende av hur de specifika kraven kommer att se ut. SKR menar att en god samverkan krävs för att bygga upp kompetens för att bedöma och hantera konsekvenser för kommuner och regioner.

Viktigt med proaktivt arbete och att utreda förutsättningar

Det är viktigt att bedriva ett proaktivt arbete och att kommuner och regioner får stöd för att kunna uppfylla framtida uppgifter. SKR ser därför positivt på att Trafikverket och Transportstyrelsen har ingått en överenskommelse för att skapa förutsättningar för maskinläsbara trafikregler. I detta arbete kommer kommuner att delta i piloter. SKR vill framhålla betydelsen av detta initiativ och vill trycka på vikten av att myndigheterna fortsatt får de resurser som krävs för genomförandet. Ett sätt att säkra detta kan vara att formalisera arbetet i ett regeringsuppdrag till myndigheterna.

I promemorian lyfts alternativa sätt att reglera tillhandahållande av de datatyper som omfattas av bilaga III. Trafikverket får i förslaget ett nytt bemyndigande att meddela föreskrifter om krav på tillgång till och tillgänglighet till data och om trafiksäkerhetsrelaterad universell trafikinformation. För att hitta det lämpligaste sättet att reglera ser SKR att Trafikverket och Transportstyrelsen behöver ha en nära dialog med de aktörer som omfattas. Möjligheten att tillgängliggöra data genom ombud och den nationella vägdatabasen (NVDB) samt systemstöd för lokala trafikföreskrifter (STFS) är frågor som behöver tittas närmare på.

När det gäller data för multimodala reseinformationstjänster omfattas hela transportnätet. Direktivet gäller på väg gentemot andra trafikslag. Initialt är det data om trafiknoder som ska tillhandahållas men ytterligare datatyper kan läggas till senare genom delegerade akter. SKR håller med om att det behövs fortsatt utredning om vilka aktörer som kan komma i fråga för krav på att tillhandahålla sådana data, vilket innefattar såväl kommuner som regioner, däribland de regionala kollektivtrafikmyndigheterna och regionala flygplatser. En sådan utredning bör också innefatta Samtrafiken AB:s roll. SKR ser också, liksom lyfts i promemorian, att Trafikverkets uppgift att verka för kollektivtrafikens utveckling kan behöva utvidgas till att även omfatta trafikslaget flyg.

Ge Trafikverket tydligt mandat att leda arbetet

Både Trafikverket och Transportstyrelsen påverkas av förändringarna. Som en genomförandeåtgärd för ändringsdirektivet kommer det nu ingå i lagen att en nationell åtkomstpunkt ska finnas och att Trafikverket fortsatt ska ansvara för den. Eftersom det finns ett flertal vägval att göra framåt, till exempel ifråga om trafikregler, systemstöd till myndigheter som beslutar om lokala trafikföreskrifter och kravställning genom föreskrifter, vill SKR framhålla att det är viktigt att de två myndigheternas roller och mandat renodlas.

På sikt kan en digitalisering av transportsystemet bidra till ett mer effektivt och hållbart system samt minska kostnader för samhället, men i omställningen kommer nya lösningar att behöva byggas upp och information digitaliseras. De nya krav som kommer att ställas på kommuner och regioner som producenter av datamängder kan initialt innebära stora kostnader. SKR anser att staten behöver ta ett övergripande ansvar för kostnader och genomförande av digitaliseringen av transportsystemet, och att Trafikverket behöver ges ett tydligt mandat att leda arbetet.

Sveriges Kommuner och Regioner

Palle Lundberg
VD

Patrik Jakobsson
Avdelningschef